

Handläggare: Staffan Halleskog
Telefon: 08-508 36 203

Till
Äldrenämnden

Årsredovisning 2009 Äldrenämnden

Äldreförvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2009 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Gunnel Rohlin
direktör

Chatrin Engbo
avdelningschef

Marianne Hedenström
avdelningschef

Raili Karlsson
avdelningschef

Sammanfattning

Äldrenämnden kommer att redovisa ett överskott om 2,7 mnkr för verksamhetsåret 2009. Överskottet hänförs i huvudsak till vakanta tjänster och att vissa projekt och uppdrag blivit försenade eller ej kommit till stånd.

I jämförelse med tertialrapport 2 har överskottet minskat med 1,6 mnkr. Detta beror i huvudsak på att äldrenämnden haft utvecklingskostnader för bedömnings/kartläggningsinstrument och förvaltningskostnader för e-tjänsten Omsorgsdagboken.

För att bedömnings- /kartläggningsinstrumentet ska kunna användas är det tvunget att utveckla och göra vissa anpassningar i verksamhetssystemet, Paraplyet. I samband med tertialrapport 2 gjorde Tieto den bedömningen att detta inte skulle kunna göras under 2009. Under hösten har emellertid Tieto kunnat frigöra resurser och påbörjat förändringarna. Detta har medfört att äldrenämnden har fått kostnader om ca 1 mnkr, vilka ej var med i prognosen i tertialrapport 2.

Förvaltningskostnaderna för Omsorgsdagboken om ca 0,3 mnkr var inte heller planerade i tertialrapport 2 då det inte var fastställt vilken förvaltning som skulle förvalta e-tjänsten.

Med hänvisning till den övergripande verksamhetsuppföljningen nedan bedömer förvaltningen att äldrenämnden under året arbetat mot de av stadens inriktningsmål som är relevanta för nämnden och att nämndens mål för verksamheten har uppnåtts.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av staben i samarbete med förvaltningens övriga avdelningar. Kommunstyrelsens pensionärsråd och äldrenämndens handikappråd har tagit del av ärendet den 2 februari. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 3 februari.

Bakgrund

I stadens regler för ekonomisk förvaltning regleras att samtliga nämnder årligen ska avge en redovisning med redogörelse för sin verksamhet under det föregående räkenskapsåret. Till årsredovisningen ska nämndernas bokslut bifogas. Nämndernas årsredovisningar och revisorernas revisionsberättelser utgör underlag för kommunfullmäktiges beslut om ansvarsfrihet för respektive nämnd.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2009 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.

Sammanfattande analys

Äldreförvaltningen redovisar ett nettoöverskott om 2,7 mnkr för verksamhetsåret 2009. Överskottet hänförs i huvudsak till vakanta anställningar och att vissa projekt och uppdrag blivit försenade eller ej kommit till stånd.

Alla nämnder ska arbeta mot de övergripande inriktningsmålen ” Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök”, ”Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras” och ”Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva”. Med hänvisning till den övergripande verksamhetsuppföljningen nedan bedömer förvaltningen att äldrenämnden under året arbetat mot de av stadens inriktningsmål som är relevanta för nämnden och att nämndens mål för verksamheten har uppnåtts.

Äldrenämndens verksamhet

Äldrenämnden ansvarar för kommunövergripande frågor och för att samordna och utveckla äldreomsorgen i Stockholms stad. I detta ingår bl.a. samordning av planeringen av vård- och omsorgsboenden och utbildning, fortbildning och kompetensutveckling för personal inom verksamhetsområdet. Nämnden ska vidare

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

förvalta stadsövergripande ramavtal avseende vård- och omsorgsboende, hemtjänst inom äldreomsorgen efter uppdrag av kommunstyrelsen. Under äldrenämnden finns Stockholms äldre- och handikappjour organiserad, vilken är en operativ verksamhet. Inom äldrenämnden finns även stadens äldreombudsman och äldreomsorgsinspektörer.

Direktiv gentemot nämnder beslutas i övergripande äldreomsorgsfrågor av kommunstyrelsen/kommunfullmäktige, efter förslag från äldrenämnden.

Äldreförvaltningen bereder styrdokument, ger stadsdelsförvaltningarna råd och stöd samt följer upp kvaliteten i den verksamhet som bedrivs.

Äldrenämndens arbete under 2009

Äldrenämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare. Nämnden har haft 9 sammanträden under 2009. Antalet beslutsärenden som behandlades var 103. De kategorier ärenden som behandlats är exempelvis remissvar på statliga utredningar och departementspromemorior, remissvar på motioner från stadens politiker, svar på skrivelser som lämnats av nämndens politiker till förvaltningen för beredning, remissvar på revisionsrapporter, förslag till riktlinjer och policy för stadens äldreomsorg, upphandlingar, ärenden om verksamheten inom nämndens eget ansvarsområde, ärenden om uppföljning av verksamhet och budget, årsrapporter från Stockholms stads äldreombudsman och äldreomsorgsinspektörer.

Äldrenämndens sammansättning 2009

Ordförande

Ewa Samuelsson (KD)

Vice ordförande

Leif Rönngren (S)

Ledamöter

Olle Andretzky (M)

Birgitta Holm (M)

Carolin Ludvigsson (M)

Birgitta Breile (M)

Regina Kevius (M)

Helen Jäderlund Eckardt (FP)

Berit Kruse (S)

Lars-Åke Henriksson (S)

Norma Aranda de Gutiérrez (S)

Margareta Johansson (V) t.o.m. 2009-09-30

Berit Bornecrantz Dias (V) fr.o.m. 2009-09-01

Eivor Karlsson (MP)

Ersättare

Årsredovisning Nämnd

Kitty Ericsson (M)
Tomas Tetzell (M)
EvaMargareta Nyhlén (M)
Margareta Björk (M)
Ralph Svalstedt (M)
Diana Wallhager (FP)
Carina Franke (KD)
Henry Holmström (S)
Catarina Carbell (S)
Olle Palmborg (S)
Ulla-Liza Blom (S)
Berit Bornecrantz Dias (V) t o m 2008-08-31
Brit Rundberg (V) fr.o.m. 2009-09-01
Ann-Sofi Matthiesen (MP)

Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR)

Kommunstyrelsens Pensionärsråd (KPR) är ett rådgivande organ med syfte att bereda Stockholms pensionärer inflytande och insyn i allmänna frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Detta ska ske genom överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationer som har nominerat sina kandidater till KPR och kommunens styrelser och nämnder. KPR består av 9 ledamöter och 9 ersättare som utses av Kommunstyrelsen för ett år.

Under året 2009 har KPR haft 9 sammanträden och inlämnat sina yttranden i 17 av 82 behandlade beslutsärenden till Äldrenämnden.

KPR:s sammansättning 2009

Ordförande

Ann-Marie Furumark, PRO

Vice ordförande

Eva Sahlin, SPF

Ledamöter

Alex Margulies, PRO

Barbro Karlsson, PRO

Bror Lord, PRO

Johnny Dahlin, SPF

Mats Danielson, SPF

Laila Högdahl, SKPF

Kerstin Rosenqvist Hedler, SPRF

Ersättare

Kurt Blank, PRO

Birgitta Gidlöf, PRO

Sven Larsson, PRO

Karin Wilborg, SPF

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

Olle Eriksson, SPF
Kjerstin Genell Andrén, SPF
Stig Alenlöv, SKPF
Kerstin Svensson, SPRF
Berndt Holgersson, RPG

Äldrenämndens handikappråd (HKR)

Äldrenämndens Handikappråd (HKR) är ett rådgivande organ i frågor som har handikappaspekter. Rådet ska ta initiativ till förbättringar för personer med funktionshinder i alla åldrar. HKR består av 7 ledamöter som nomineras av handikapporganisationerna och väljs av Äldrenämnden för en period på fyra år efter val till Stockholms kommunfullmäktige.

Under 2009 har HKR haft 9 sammanträden och inlämnat sina yttranden i 15 av 74 behandlade beslutsärenden till Äldrenämnden.

HKR:s sammansättning 2009

Ordförande

Sylvia Stemme, Elöverkänsligas Riksförbund

Vice ordförande

Kjell Hammar, DHR

Ledamöter

Barbor Ohlson, HRF

Anita Runesved, FHLIS

Yvonne Holmberg, A&A

Inger Handell, NHR

Lennart Nolte, SRF

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

De aktiviteter och uppdrag äldrenämnden genomfört under året syftar till att uppnå målet.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

Äldrenämnden har aktiviteter för att uppnå målet. Nämnden genomför upphandlingar av privata utförare t.ex. inom hemtjänst och enstaka platser på vård- och omsorgsboenden.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	0 %	0 %	30 %	2009

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Jobb istället för bidrag

Stockholms äldre- och handikappjour har under året berett en arbetssökande praktikplats under tre månader. Praktikplatsen ingår som ett led i stadens och Jobbtorgens mål att hjälpa arbetslösa att komma ut i arbete.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1	1 st	1 400 st	Årsredovisning 2009

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

Äldrenämnden bidrar till att uppfylla KF-målet utifrån de möjligheter nämnden har att inom sin verksamhet värna om en hållbar livsmiljö. Under 2009 har KF:s mål uppnåtts.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	0 %	0 %	50%	2009
● Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	2009
● Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	2009
● Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	85 %	Årsredovisning 2009
● Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	3 %	90 %	Årsredovisning 2009

Årsredovisning Nämnd

 Swedenborgsgatan 20 B
 Telefon 08-508 36 203

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	100 %	100%	2009
Elförbrukning (alla nämnder)	0 kWh	0 kWh	minska	2009

Kommentar: Äldreförvaltningen har inga separerade elkostnader, då det ingår i hyran förvaltningen betalar till socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen.

NÄMNDMÅL:

Miljömedvetenhet ska genomsyra verksamheten

● Uppfylls helt

Äldreförvaltningen ska i sin verksamhetsutövning, där det är möjligt, ha ett miljöperspektiv. Förvaltningen kan i begränsad omfattning värna och utveckla en hållbar livsmiljö med beaktande av förvaltningens uppdrag. Förvaltningen har tre tjänstebilar, vilka är leasade miljöbilar med alkoholås. Bilarna används av Stockholms äldre- och handikappjour.

Förvaltningen har interna riktlinjer för miljöarbetet. Riktlinjerna informerar om hur personalen inom ett antal områden ska agera för att därigenom minska negativa miljöeffekter. Förvaltningen har även en transport- och resepolicy som gäller alla resor och transporter som görs i tjänsten. Syftet är att äldreförvaltningens resor och transporter ska genomföras på ett sådant sätt att hänsyn tas till såväl miljö som säkerhet och ekonomi.

Inköp av varor är av liten omfattning. De flesta inköpen sker genom centrala ramavtal av t.ex. kontorsmöbler, kontorsutrustning. Förvaltningen har ingen verksamhet där livsmedel införskaffas.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.4 Bostadsbyggnadstakten ska vara hög

Äldrenämnden ansvarar för den strategiska planeringen av särskilda boendeformer för äldre i staden.

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

NÄMNDMÅL:**De äldres skiftande behov av boende ska tillgodoses**

● Uppfylls helt

Trygghetsboende

Under hösten 2009 har kommunfullmäktige beslutat att ett antal servicehuslägenheter ska omvandlas till trygghetsboende utifrån det förslag som Äldreboendedelegationen presenterade i sitt slutbetänkande. Referensgruppen för äldreboendeplanering, som leds av äldreförvaltningen, har av stadsdirektören fått ett utökat ansvar att vara en sammanhållande länk och ge råd och stöd vid stadens omstrukturering av servicehus till trygghetsboende.

Internationellt samarbete*Europeisk standardisering*

Äldreförvaltningen har under 2009 deltagit med en representant i en så kallad teknisk kommitté, i Sverige, ledd av Swedish Standards Institute (SIS). Den svenska kommittén deltar i sin tur i en europeisk kommitté med syfte att ta fram en europeisk standard för ”Services for Sheltered housing” (”Service i boenden för seniorer”). Syftet med en europeisk standard är att det ska bli tydligare för den enskilde vilka tjänster som ingår och vad man kan förvänta sig av olika typer av boenden som riktar sig till äldre personer, i Sverige exempelvis seniorboenden, 55+ boenden och trygghetsboenden. Arbetet kommer att fortsätta under 2010.

European Network of Social Authorities (ENSA)

I maj 2009 deltog en representant från äldreförvaltningen vid General Assembly (ENSA:s årsmöte) i Helsingfors. I november 2009 anordnade äldreförvaltningen en två-dagars konferens i Stockholm för äldrenätverket inom ENSA som var mycket välbesökt och uppskattat.

International Association of Homes and Services for the Ageing (IAHSA)

I juli 2009 deltog en representant från äldreförvaltningen vid en internationell konferens i London anordnad av IAHSA.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Upphandling av enstaka platser på vård och omsorgsboenden, korttidsvård, profilboenden och korttidsvård utomlands.	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv**

Äldrenämnden har under de senaste två åren arbetat med att ta fram olika "kulturpaket" och implementerat dessa i stadens vård- och omsorgsboenden och servicehus. Syftet är att ge äldre ökad stimulans och välbefinnande genom aktiviteter med kulturellt innehåll i vardagen.

NÄMNDMÅL:**Kultur och aktiviteter ska genomsyra äldreomsorgens verksamhet i vardagen**

● Uppfylls helt

Äldreförvaltningen har i samverkan med kulturförvaltningen fortsatt utveckla kultur och hälsofrämjande aktiviteter inom stadens äldreomsorg. Projektet, Kultur för äldre – Hälsofrämjande aktiviteter, har haft aktiviteter inom kommunalt drivna vård- och omsorgsboenden och servicehus på respektive stadsdelsnämndsområde.

Projektet har kommit att omfatta sju olika kulturpaket som är uppbyggda på likartade sätt men med olika innehåll. Syftet med projektet är att ge äldre boende på vård- och omsorgsboenden och servicehus ökad stimulans och välbefinnande genom aktiviteter med kulturellt innehåll. Syftet är också att ge personalen verktyg för att de själva ska kunna fortsätta arbetet med att utveckla det sociala innehållet i vardagen för de boende.

Kulturpaketen erbjuder bland annat en bebyggelsehistorisk resa genom bildvisning av gamla arkivbilder från Stockholm och med musik, rörelser och material som ger impulser vilket skapar upplevelser i stunden. Folksagor och andra berättelser bidrar till att stimulera minnet och ge inspiration till nya samtal.

En teaterföreställning, Gubben och blomman, har köpts in från Pygméteatern. Föreställningen visas för äldre och barn, från närliggande förskola, på ett servicehus. Samtliga stadsdelsförvaltningar har erbjudits denna uppsökande kulturaktivitet.

Varje stadsdelsförvaltning har erbjudits en konstmapp innehållande några inramade reproduktioner att sätta upp på ett, av de kommunalt drivna, vård- och omsorgsboende eller servicehus. Reproduktionerna ska vara ett underlag för samtal med äldre. Reproduktionerna har tagits fram av Kultursamverkan AB i samarbete med Moderna Museet och Nationalmuseum.

Äldreförvaltningen har också i samverkan med idrottsförvaltningen startat ett nätverk med representanter från stadsdelsförvaltningarna för att utveckla fysiska aktiviteter för äldre, Motion för äldre – Hälsofrämjande aktiviteter.

Äldreförvaltningen har givit Äldrecentrum i uppdrag att genomföra en

Årsredovisning Nämnd

genomlysning av stadsdelsförvaltningarnas utbud vad gäller fysiska aktiviteter för äldre i ordinärt boende med hemtjänst. Syftet är att kunna ta ställning till vilka möjligheter och vilka hinder som finns för att målgruppen ska kunna delta i någon form av fysiska aktiviteter. Resultaten av genomlysningen kommer att presenteras i en rapport som beräknas vara färdig i januari/februari 2010.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Kultur och hälsobefrämjande aktiviteter för äldre	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

Ta fram förslag på hur staden kan agera för att minska antalet brott som begås mot äldreomsorgstagare

Äldreförvaltningen har i samarbete med länspolisen, brottsofferjourernas regionråd, Micasa och representanter för två stadsdelsförvaltningar utarbetat en broschyr med råd och tips till äldre om hur brott kan förebyggas. Broschyren sprids genom polisen, pensionärsorganisationer, handikapporganisationer och stadsdelsförvaltningarna. Informationen lämnas också på stadens webbplats. Information har vidare förmedlats på sammankomster med dels privata utförare av äldreomsorg, dels de frivilligorganisationer som äldreförvaltningen samarbetar med. Länspolisen har bildat en särskild utredningsgrupp om brott mot äldre och bildat ett nationellt nätverk för att effektivare kunna bekämpa sådana brott mot äldre som begås av personer som opererar i flera kommuner.

Ett seminarium med utförare om hur personalen kan underlätta för de äldre som drabbas av brott att göra en polisanmälan samt i övrigt stödja brottsoffer har genomförts. Ytterligare seminarier planeras. I sammanhanget utvecklas samarbetet mellan äldreomsorgen och polisens volontärer. Uppföljning kommer att ske dels genom polisens brottsstatistik, dels genom stadens trygghetsundersökning.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
☒ Antalet bostadsbränder jämfört med år 2007	0 %	0 %	-30 %	Årsredovisning 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Ta fram förslag på hur staden kan agera ☒ för att minska antalet brott som begås mot äldreomsorgstagare	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:**2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras**

Äldrenämnden ansvarar tillsammans med kommunstyrelsen för ärenden om riktlinjer, principer, policydokument och uppföljning av äldreomsorgen. Nämnden ansvarar även för att förvalta, underhålla och följa upp de valfrihetssystem som införts avseende äldreomsorgen.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald**

De aktiviteter och uppdrag som t.ex. informationsinsatser och upphandlingar inom äldreomsorgen som äldrenämnden genomför bidrar till att uppnå målet.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal genomförda ● personalövertaganden (alla nämnder)	0 st	0 st	20 st	Årsredovisning 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Genomföra riktade informationsinsatser för ● att underlätta medborgarnas valfrihet inom äldreområdet	2008-01-01	2010-12-31	
Utveckla samarbetet med ● frivilligorganisationerna	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:**Äldre ges goda förutsättningar att välja utförare**

● Uppfylls helt

IT-stöd*Köhantering i särskilda boendeformer och dagverksamhet*

Köhantering i särskilda boendeformer för äldre infördes den 1 juli 2008. Sista etappen av utvecklingen av köhanteringssystemet produktionssattes under januari månad. Under hösten har äldreförvaltningen påbörjat arbetet med att följa upp köhanteringssystemet.

Äldreförvaltningen har utvecklat ett köhanteringsystem för dagverksamhet som produktionssattes den 1 juli 2009.

Utvecklingen av Nationella IT-strategin

Under året har stadsledningskontoret (SLK) tillsammans med Socialstyrelsen och en referensgrupp bestående av deltagare från olika kommuner i landet tagit fram en processkarta över myndighetsutövning och utförande. Utifrån processkartan ska termer och begrepp ses över. Äldreförvaltningen följer kontinuerligt arbetet.

Regional webbportal

Äldreförvaltningen deltar i arbetet med KSL att utveckla den regionala webbportalen. Under året har Vårdguiden utvecklats med mer kommuninformation och Stockholms stad ingår i ett projekt med "Mina vårdkontakter". Medborgarna kan via Mina Vårdkontakter komma i direktkontakt med Äldre direkt.

ParaSoL

Utveckling har skett av genomförandeplanen så att dessa har blivit mer användarvänliga. Under 2009 har äldreförvaltningen genomfört tio utbildningstillfällen för stadens utförare i ParaSoL, varav tre tillfällen var för stadens privata utförare.

Utveckling av informationsplattform

Under året har en s.k. Webbservice utvecklats för att kunna hämta information från e-tjänster i stadens verksamhetssystem Paraplysystemet.

Omsorgsdagboken

Äldreförvaltningen har under två år arbetat med att ta fram tjänsten Omsorgsdagboken. Tjänsten produktionssattes den 25 november 2009.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Delta i arbetet med att ta fram ☒ webbaserade informationssystem.	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska prägla hela omsorgen

Uppfylls helt

Ökad valfrihet och mångfald uppnås när det finns ett stort utbud av utförare med olika inriktningar att välja mellan, vilket i sin tur ökar den enskildes

valmöjligheter. Lagen om valfrihetssystem (LOV) trädde i kraft den 1 januari 2009 och den 15 juni 2009 (utl. 2009:98) beslutade kommunfullmäktige att LOV ska användas för upphandling av privata utförare av hemtjänst och vård och omsorgsboende.

Hemtjänst

När det gäller kundval hemtjänst har ett nytt förfrågningsunderlag, anpassat till LOV, arbetats fram och har använts vid upphandlingen av hemtjänst. Under hösten inkom 36 ansökningar från utförare som vill erbjuda hemtjänst i Stockholms stad och av dessa blev 26 godkända. I slutet av 2009 fanns 90 privata utförare av hemtjänst. En upphandling har även genomförts av ett ickevalsalternativ för de äldre som av olika skäl inte väljer utförare av hemtjänst. För de äldre som inte valt utförare och som behöver få akuta hjälpinsatser tillgodosedda omfattas även av ickevalsalternativet.

Vård- och omsorgsboende

Äldreförvaltningen har under hösten arbetat med att ta fram förfrågningsunderlag för upphandling av privata vård- och omsorgsboenden enligt LOV och i mitten av december 2009 annonserades denna upphandling.

Dagverksamhet

Den 1 juli 2009 infördes valfrihet inom äldreomsorgens dagverksamheter. Inför införandet har äldreförvaltningen arbetat fram ett köhanteringssystem med tillhörande tillämpningsanvisningar. Upphandling av privata utförare av dagverksamheter enligt LOV kommer att påbörjas under 2010 i enlighet med KF-beslut i samband med budget för 2010.

Korttidsvård utomlands

Under hösten 2009 har äldreförvaltningen, på uppdrag av äldrenämnden, påbörjat en upphandling enligt LOU av enstaka platser i form av korttidsvård utomlands för personer 65 år och äldre. Tilldelningsbeslut fattas i mitten av januari 2010 och avtal tecknas från och med den 1 februari 2010. Därmed kommer äldre personer under vissa förutsättningar att kunna erbjudas att vistas utomlands för korttidsvård.

Informationsinsatser

En viktig del för att kunna erbjuda de äldre valfrihet och mångfald är information. Under året har äldreförvaltningen deltagit i stadens gemensamma arbete med att bl.a. genomföra regelbundna riktade informationsinsatser, utveckla informationsteknik och ta fram lättillgänglig och tydlig information med möjligheter att göra jämförelser.

Uppföljning och förvaltning av avtal

Ökad valfrihet ställer krav på en organisation och kompetens som i allt större utsträckning förvaltar avtal. Uppföljning av verksamhet, administration och

ekonomi kommer ta allt mer resurser i anspråk och ställer också krav på utveckling av kompetens och metoder för uppföljning. Under året har äldreförvaltningen arbetat med att vidareutveckla uppföljningen. Verksamhetsuppföljningarna har utvecklats och webbaserats för att bl.a. underlätta bearbetning. Den ekonomiska och finansiella uppföljningen av privata utförare som staden har avtal med har också utvecklats, systematiserats och stärkts.

Utvärdering av försöket med MAR- funktion

Äldreförvaltningen har under 2009 genomfört en utvärdering av försöket med MAR- funktion i Stockholms stad. Utvärderingen visade att försöket upplevts som mycket positivt då den enskilde personens rehabiliteringsbehov kommit mer i fokus vid bl.a. upprättande av vårdplan. Vidare har äldreförvaltningen fått i uppdrag av kommunfullmäktige att under 2010 se över en framtida MAS/MAR- organisation för staden i samråd med kommunstyrelsen.

Utarbeta ett anhörigprogram/riktlinjer

Under 2009 har äldreförvaltningen, tillsammans med en arbetsgrupp bestående av bl.a. anhörigkonsulenter från tio stadsdelsförvaltningar samt äldreombudsman utarbetat en ”Anhörig/närståendepolicy för Stockholms stads äldreomsorg”. Äldrenämnden har i december för sin del godkänt förslaget. Riktlinjerna ska vara till stöd för stadsdelsförvaltningarnas fortsatta arbete med anhöriga/närstående.

Den 6 oktober arrangerades ”En dag för anhöriga” på Stadshuset där äldreförvaltningen deltog.

Förbereda införandet av äldrepedagoger

Ett viktigt mål för äldreomsorgen i staden är att ge äldre förutsättningar för ett så innehållsrikt liv som möjligt. Äldreförvaltningen har i uppdrag att under 2009 förbereda införandet av äldrepedagoger. Förvaltningen startade ett utvecklingsprojekt för utveckla en metod enligt vilken stadsdelsnämnderna ska kunna införa ett äldrepedagogiskt/salutogent synsätt i det konkreta arbetet inom äldreomsorgens verksamheter. Skarpnäcks och Skärholmens stadsdelsförvaltningar har varit pilotstadsdelar i projektet. Kunskap har inhämtats om äldrepedagogik från litteratur och genom studiebesök. Inom projektet har en högskoleutbildning i ämnet utvecklats vilken genomförs under våren 2010. Fyra workshops i ämnet har genomförts. Utveckling av ett studiematerial har påbörjats. Planering för en utbildning om salutogent synsätt för biståndshandläggare har påbörjats. Projektet fortsätter under 2010.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Förbereda införandet av äldrepedagoger	2009-01-01	2009-09-01	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Försöket med MAR (medicinskt ansvarig för rehabilitering) utvärderas	2009-01-01	2009-09-01	
☒ Inom ramen för de utbildningsinsatser som erbjuds via äldrenämnden ska påvisas goda exempel i enlighet med av kommunfullmäktige beslutade kostpolicy	2009-01-01	2009-12-31	
☒ Möjliggöra korttidsvård utomlands	2009-01-01	2009-12-31	
☒ Utarbeta en anhörigpolicy till stöd för stadsdelsnämndernas arbete med anhöriga	2009-01-01	2009-12-31	
☐ Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå	2008-01-01	2010-12-31	
☐ En utveckling av systematisk uppföljning av insatsernas genomförande, kvalitet och rättssäkerhet ska ske	2008-01-01	2010-12-31	
☒ Följa regeringens fortsatta arbete utifrån utredningen "Värdigt liv i äldreomsorgen" samt utarbeta en gemensam värdegrund för äldreomsorgen i Stockholms stad	2009-01-01	2009-12-31	
☐ I samarbete med kommunstyrelsen genomföra särskilda utbildningsinsatser för äldreomsorgens chefer	2008-01-01	2010-12-31	
☒ Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldrenämnden, Micasa och Stadshus AB föreslå en modell för trygghetsboende i Stockholms stad	2009-01-01	2009-12-31	
☐ Medarbetarnas kompetens och utbildningsgrad ska öka	2008-01-01	2010-12-31	
☐ Tillsammans med frivilligorganisationerna tillskapa en lokal överenskommelse om spelregler och åtagande från respektive part	2009-01-01	2010-12-31	

Årsredovisning Nämnd

 Swedenborgsgatan 20 B
 Telefon 08-508 36 203

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utveckla kultur- och idrottsinsatserna inom äldreomsorgen	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:**Aktivt medverka till äldreomsorgens utveckling genom kompetensutvecklingsinsatser**

● Uppfylls helt

En förutsättning för att ge äldre personer en god vård och omsorg är att det finns personal med adekvat utbildning. Kompetensutveckling är ett i staden prioriterat område. Kompetensutveckling har genomförts enligt nedanstående:

Grundutbildningar som genomförts är vårdbiträdesutbildning, vissa med möjlighet till validering, samt undersköterskeutbildning. Totalt har 122 personer genomgått dessa. Enstaka gymnasiekurser bl. a. Vård- och omsorgsarbete med integrering av yrkessvenska, Socialpsykiatri samt Medicinsk grundkurs har genomförts för 64 personer. En gymnasieförberedande utbildning i svenska med vårdinriktning har genomförts för 29 personer.

Högskoleutbildningar har genomförts av 101 personer inom områdena demenskunskap, anhörigstöd och ergonomi.

Kortare kurser/seminarier har genomförts bl.a. inom områdena hemrehabilitering, etik, kliniskt körkort för sjuksköterskor, sjuksköterskan i kommunal äldreomsorg, praktisk matlagning, presentationsteknik för heminstruktörer, munvård för äldre samt en utbildningsdag i sinnesstimulering i samarbete med Älvsjö stadsdelsförvaltning. I samarbete med Stiftelsen Äldrecentrum har seminarierierier kring aktuell äldreomsorgsforskning genomförts. Totalt har 291 personer deltagit i kurser, 345 i halvdagskurser/seminarier och 360 i Äldrecentrums seminarier.

23 enhetschefer har deltagit i ett **ledarprogram** som avslutas våren 2010. Dessutom har utbildningar i social dokumentation och hemrehabilitering riktats till chefer.

En särskild satsning har under året gjorts för **biståndshandläggare**. De kurser som anordnats för dessa är: Riksfärdtjänst, Konsumentvägledare utan att styra, Demensutbildning, Godmanskap och förvaltarskap, introduktionsdag för nyanställda och sommarvikarier med totalt 330 deltagare.

Under våren 2009 besökte förvaltningen alla stadsdelsförvaltningars äldreomsorgsledningsgrupper för att inventera och diskutera nämndernas önskemål för utbildningar avseende upplägg, ämnen etc. Utifrån önskemålen togs kontakt med respektive stadsdelsförvaltning för att anordna de arbetsplatsförlagda utbildningar. I fyra stadsdelsförvaltningar anordnades utbildning eller föreläsning inom ämnena social dokumentation, etik, inkontinens och kontaktmannaskap. Totalt deltog 430 personer i dessa utbildningar. Flera stadsdelsförvaltningar undersöker just nu möjligheten att själva fortsätta satsningen på egen hand med samma upplägg som varit under hösten.

Under slutet av året inventerades stadsdelsförvaltningarnas behov av grundutbildning och planering för satsningen år 2010 påbörjades. Förvaltningen är en partner i projektet SpråkSam, vilket finansieras av Europeiska Socialfonden och leds av Stiftelsen Äldrecentrum. Projektet kommer att utveckla nya former för utbildning i svenska som andra språk och vård och omsorg.

Under våren genomförde serviceförvaltningen på uppdrag av äldreförvaltningen och i samarbete med Stiftelsen Hotellhem och social- och arbetsmarknadsförvaltningen en ramavtalsupphandling av gymnasieutbildningar.

Förvaltningen har deltagit i planering av vård – och omsorgscollege i staden i samverkan med landstinget, utbildningsförvaltningen och stadsledningskontorets personalstrategiska avdelning.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Erbjudna äldreomsorgspersonalen ett varierat utbildningsutbud	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Inom staden sker en rättvis och likvärdig biståndsbedömning

Uppfylls helt

Bedömningskansliet

Äldreförvaltningens bedömningskansli har under året arbetat fram ett förslag på ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument för äldreomsorgens biståndshandläggare, som kommunfullmäktige fattade beslut om i december 2009. I utvecklingsarbetet av kartläggningsinstrumentet har kansliet haft en pilotgrupp bestående av två biståndshandläggare och en enhetschef från fyra stadsdelsförvaltningar. Kansliet har även haft en

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

referensgrupp bestående av en biståndshandläggare från sju stadsdelsförvaltningar. Därutöver har kansliet tillsammans med stadsledningskontorets IT-avdelning samt Tieto arbetat med implementeringen av kartläggnings- och bedömningsinstrumentet i äldreomsorgens verksamhetssystem, Paraplysystemet. Kartläggnings- och bedömningsinstrumentet förväntas åstadkomma enhetligare bedömningar, dokumentation och uppföljningar av äldres behov. Med ett enhetligt arbetssätt inom stadens myndighetsfunktioner förväntas en ökad rättsäkerhet och kvalitet i bedömningar av behov och insatser.

Som ett led i att säkerställa likvärdig bedömning gjordes en kartläggning av ca 22 000 pågående ärenden i Stockholms stad under september - oktober månad 2008. I ärendet som presenterades för äldrenämnden under våren 2009 visar resultatet att det finns skillnader mellan stadsdelsnämnderna. Utifrån resultatet av kartläggningen har kansliet genomfört kompetensutvecklingsinsatser i syfte att utveckla myndighetsutövningen och under året har ca 260 biståndshandläggarna och chefer fått totalt 4,5 utbildningsdagar. Utbildningarna har varit inriktad på Socialtjänstlagens mål och intentioner, socialt synsätt och sociala behov, biståndshandläggarens roll, uppgift, socialrätt, lagar, rättspraxis, allmänna råd samt i intervjuteknik och samtalsmetodik. Utbildningsinsatserna har haft sin utgångspunkt utifrån det gemensamma kartläggningsinstrumentet.

Utredarna på bedömningskansliet har medverkat på nätverksträffar för äldreomsorgens biståndshandläggare. Syftet med mötena är att delge varandra kunskaps- och informationsutbyte, även att öka möjligheten till lika bedömningar inom staden.

Bedömningskansliet har tillsammans med Stiftelsen äldrecentrum utarbetat innehållet i de dialogseminarier som kommer att genomföras med äldreomsorgens biståndshandläggare och deras chefer i början av år 2010.

I syftet med att följa upp kommunfullmäktiges riktlinjer för biståndshandläggning har kansliet under hösten påbörjat arbetet med att skapa frågeformulär/enkät som underlag för uppföljningen.

Systematisk uppföljning och redovisning av insatsernas genomförande, kvalitet och rättsäkerhet

Äldreförvaltningen presenterade under första kvartalet en sammantagen verksamhets- och kvalitetsredovisning avseende äldreomsorgens måluppfyllelse, kvalitet och kostnader 2008. En redovisning avseende innevarande år kommer att lämnas under första kvartalet 2010.

I tidigare års verksamhets- och kvalitetsredovisningar har konstaterats en avsaknad av stadsgemensamma rutiner och verktyg för redovisning och

uppföljning av klagomål och synpunkter samt anmälningar enligt Lex Sarah och Lex Maria. Äldreförvaltningen har under 2009 tillsammans med stadsledningskontoret/IT deltagit i framtagandet av definitioner och processer för en stadsgemensam hantering samt verktyg. Arbetet beräknas avslutas under våren 2010.

Det under 2008 framtagna webbaserade uppföljningsverktyget för avtals- och egenregiuppföljningar enligt av kommunfullmäktige beslutad uppföljningsmodell, har implementerats inom samtliga stadsdelsförvaltningars äldreomsorg fr.o.m. 2009. Under 2010 beräknas uppföljningsresultatet per enhet kopplas till äldreomsorgens *Jämför Service* på stadens hemsida.

Nytt avgiftssystem

I februari 2009 fattade äldrenämnden beslut om förvaltningens förslag till förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen.

Riktlinjer

Äldreförvaltningen har under året arbetat med och tagit fram förslag till nya riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☐ Arbeta för att en rättvis och likvärdig biståndsbedömning sker i staden	2009-01-01	2010-12-31	
☒ Utveckla en systematisk uppföljning av insatsernas genomförande, kvalite och rättssäkerhet.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Skapa förutsättningar för att personalen i äldreomsorgen har kunskap om måltidens betydelse för de äldres hälsa och välbefinnande

- Uppfylls helt

Kostenheten har genom utbildningar och andra aktiviteter lyft fram matens betydelse för den äldres hälsa och livskvalitet. Stadens kostpolicy utgör basen för arbetet: Handboken *Mat för äldre Råd och rekommendationer för Stockholms stads äldreomsorg*, förtydligar intentionerna i policyn. Handboken färdigställdes under våren och har sedan dess spridits till olika målgrupper och verksamheter. Handboken har även delats ut vid utbildningar, mässor, anhörigdagrar etc. Pärmerna *Verktyg för mat och måltider* för verksamhetsnära användning har färdigställts och implementeringen av materialet har påbörjats.

Revidering av det interaktiva utbildningsmaterialet *Mat för äldre* har påbörjats. I samband med måltidsupphandlingar och vid anbudsgranskningar har kostenheten fortlöpande bistått med specialistkompetens.

Stort fokus har under året lagts på kompetenshöjning för personal som kommer i kontakt med mat och måltider. Utbildningspaketet har fungerat som grund för planering av utbildningar lokalt i stadsdelsförvaltningarna. Under året har 40 utbildningstillfällen anordnats, där 800 personer från elva stadsdelsförvaltningar deltagit. Livsmedelslagstiftning och praktisk matlagning har varit de mest efterfrågade programmen.

Genom regelbundna nätverksträffar har kostenheten verkat för samverkan och utbyte med stadsdelsförvaltningarna där stimulansprojekt inom området *Kost och nutrition* bedrivs.

Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum utvärdering av äldreförvaltningens kostprojekt för åren 2007 – 2008 ligger till grund för den permanentade kostenhetens fortsatta arbete.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Implementering av kostpolicyn med råd och rekommendationer.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Trygghet, värdighet och inflytande präglar hela äldreomsorgen

Uppfylls helt

Bemanning på demensboenden

Ett uppdrag att utreda bemanningen i demensboenden har genomförts i samarbete med Äldrecentrum. Inom ramen för utredningen har en vinjettstudie gjorts bland chefer för demensboenden i staden samt ett antal boenden i Göteborg och Malmö. Deltagande observationer har genomförts vid sex demensboenden i staden och två konsensusgruppsmöten har hållits med experter inom området. Slutrapporten kommer att redovisas för äldrenämnden i februari 2010.

Äldre med psykiska funktionsnedsättningar

I den kartläggning av äldre med psykiska funktionsnedsättningar som genomförts på uppdrag av äldreförvaltningen identifierades ett antal utvecklingsområden, bl.a. samverkan mellan socialpsykiatri och äldreomsorgen. Äldreförvaltningen och arbetsmarknads- och socialtjänstförvaltningen arbetar gemensamt för att stödja

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

stadsdelsförvaltningarna med att utveckla samverkan och stödinsatserna till äldre med psykiska funktionsnedsättningar. I oktober arrangerades en seminariedag för chefer inom äldreomsorg och socialpsykiatri då bl.a. verksamheternas samverkansformer diskuterades. Med stimulansmedel från Socialstyrelsen planeras ett projekt med en öppen dagverksamhet för målgruppen i Farsta. Äldreförvaltningen kommer också att bevaka behovet av boenden med inriktning mot äldre med psykiska funktionshinder i boendeplaneringen.

Stimulansmedel

För år 2009 beviljades Stockholms stad 81,8 mnkr i statliga stimulansmedel för utveckling av vården och omsorgen om äldre. Av dessa medel har äldrenämnden beviljats 1 653 tkr för projekt bl.a. inom områdena förebyggande hembesök, läkemedelshantering samt äldre med psykiska funktionsnedsättningar. Dessutom ingår fyra projekt som drivs av privata utförare. Inget av projekten har avslutats utan kommer att fortsätta under 2010. Efter beslut i äldrenämnden har äldreförvaltningen omfördelat en del av tidigare beviljade stimulansmedel till ett projekt för kvalitetssäkring av läkemedelshantering. Äldreförvaltningen har också sammanställt stadsdelsförvaltningarnas projektansökningar för 2009 samt projektredovisningar för åren 2006-2008. En sammanställning har gjorts av stadsdelsnämndernas slutredovisning av 2006 års stimulansmedel. Totalt har 5,8 mnkr återbetalats till Socialstyrelsen på grund av att projekt inte kunnat genomföras som planerat.

Äldreomsorgens värdegrund

Äldreförvaltningen har under år 2009 följt den statliga värdighetsutredningens arbete och i dialog med äldreomsorgschefer och utvecklare från några stadsdelsförvaltningar arbetat med ett förslag till gemensam värdegrund för äldreomsorgen i staden. En proposition från regeringen mot bakgrund av utredningens förslag väntas under våren 2010 då arbetet med en för staden gemensam värdegrund fortsätter.

Jämställdhet

Äldreförvaltningen har under hösten 2009 påbörjat ett jämställdhetsprojekt som ska finansieras av utvecklingsmedel från Sveriges kommuner och landsting (SKL). Projektet utgår från ett brukarperspektiv och då äldreförvaltningens arbete påverkar äldreomsorgen i hela Stockholm stad är det viktigt att integrera ett jämställdhetsperspektiv i den interna, dagliga verksamheten.

Äldreförvaltningen har också deltagit i SKL:s arbete med att skapa ett webbaserat verktyg som syftar till att jämställdhetssäkra offentlig verksamhet, oavsett ägandeform. Verktyget tar sin utgångspunkt i CEMR-deklarationen om jämställdhet på regional och lokal nivå, och innefattar såväl utförar- som myndighetsutövningsperspektiv. Äldreförvaltningens roll är att delta i arbetet

med att formulera delmål och kriterier som kan mäta en verksamhets grad av jämställdhet. Arbetet beräknas avslutas våren 2010.

Stockholms äldre- och handikappjour

Äldrenämnden utför verksamhet direkt riktad till äldre genom Stockholms äldre- och handikappjour. Denna har en anslagsfinansierad trygghetsjour som bedömer akut uppkomna hjälp- och omvårdnadsbehov under kvällar, nätter och helger enligt delegation från stadsdelsnämnderna. Akuta insatser under jourtid utförs av Jourpatrullen efter biståndsbedömning av jourhandläggare. Till enheten hör vidare en larmcentral som är intäktsfinansierad och konkurrensutsatt. Larmcentralen erbjuder även tjänster för installation och service av trygghetslarm.

Prestationer

- Trygghetsjouren har skrivit 10 500 rapporter gällande 4 536 personer under året.
- Under året har 125 låsöppningar gjorts, fördelade på samtliga stadsdelsförvaltningar. Detta innebär att låsmed rekvireras då snabb insats behöver göras och nycklar inte finns att tillgå.
- Antal in- och utgående telefonsamtal på avdelningen har varit 148 000 vilket motsvarar ca 12 300 samtal/månad.
- Larmcentralens larmkunder har under 2009 varit 14 500. Det är en ökning med 6 % av antalet kunder i förhållande till år 2008.
- 433 300 larmanrop har inkommit under året, dvs. ca 36 000 larmanrop/månad, vilket är en ökning med 3 % i förhållande till 2008.
- 686 larmkunder har under 2008 bytt utförare, vilket är en minskning med 7 % i förhållande till 2008.
- Antalet uttryckningar för Jourpatrullen har under året varit 1 800, en viss ökning i förhållande till 2008.

Äldreomsorgsinspektörerna

Under året har äldreomsorgsinspektörerna granskat tre stadsdelsnämnder, Bromma, Norrmalm och Skärholmen, vars rapport kommer att presenteras för äldrenämnden under första kvartalet 2010. Därmed har samtliga stadsdelsnämnder granskats två gånger i sin helhet.

Inspektörerna har under året deltagit i olika arbetsgrupper och dialogseminarier. En av inspektörerna har under våren genomgått utbildning i kommunal kvalitetsledning, en utbildning som de båda övriga tidigare genomgått.

Från och med 2010 kommer arbetssättet att delvis förändras. Metoden för själva granskningen kommer att vara densamma men utföras utifrån olika teman och urvalet av verksamheter kommer att ske över hela staden. Sättet att rapportera kommer också att anpassas och vidareutvecklas. Planeringen för detta har påbörjats under 2009.

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

Äldreombudsman

Äldreombudsmannen (ÄO) kontaktas av enskilda medborgare för råd och stöd i de frågor som rör äldre och deras närstående. Äldreombudsmannen bevakar äldres rättigheter och närståendes behov av stöd. ÄO ska verka för att äldre ska få ett större inflytande och en bättre omsorg. ÄO skall också föreslå förbättringar inom stadens äldreomsorg i en nära dialog med berörda nämnder och förvaltningar.

ÄO har under 2009 bjudits in till 22 olika enheter, både kommunala och privata, för att delta i planeringsdagar och visa den dokumentärfilm som ÄO producerade till det avslutande dialog-seminariet i februari 2009. Filmen har skapat tillfällen till samtal och reflektion över på vilket sätt den enskilda hemtjänstenheten, ett vård- och omsorgsboende, myndighetens biståndshandläggare eller en ledningsgrupp kan arbeta med att utveckla den omsorg äldre ges i staden.

ÄO har genom dessa tillfällen mött ca 400 personer som arbetar med staden äldre, tillsammans med deltagarna har ÄO fört en dialog på temat ”från ord till handling” och enheterna har kunnat identifiera viktiga utvecklingsbehov inom deras del av stadens äldreomsorg.

I årsrapport för år 2009 kommer de 1 545 synpunkter och klagomål som inkommit till ÄO att redovisas samt förslag på förbättringsområden för stadens äldreomsorg. Rapporten presenteras till äldrenämndens sammanträde i mars 2010.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Information i riktlinjer för hälso-och sjukvård.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Utveckla samverkan med landstingets hälso- och sjukvård

Uppfylls helt

Äldreförvaltningen har under 2009 samverkat med Stockholms läns landsting och Kommunförbundet i Stockholms län rörande olika hälso- och sjukvårdsavtal. Uppföljning har skett av tidigare samverkansavtal. Revidering har skett av följande avtal inom hälso- och sjukvård:

- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt.

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting. Kommunförbundet i Stockholms län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet.
- Avtalsmall avseende läkarinsatser i särskilda boenden och dagverksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen 26 d §.
- Förtydligande av ansvar för läkemedelshantering i ordinärt boende inom Stockholms stad.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Följa upp trygghetskvitton	2009-01-01	2009-12-31	
☒ Uppföljning av lokala samverksavtal	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

◆ Uppfylls delvis

Medarbetarna

Sjukfrånvaro

Äldreförvaltningen har under året en sjukfrånvaro motsvarande 6,2 %, vilket är lägre än stadens genomsnitt, 6,8 %. I jämförelse med 2008 har sjukfrånvaron ökat med 1,0 %. Antalet långtidssjuka har inte ökat under året utan ökning är att hänföra till korttidssjukfrånvaro samt vissa planerade sjukskrivningar som skett framför allt under hösten. Detta visar sig också på frisknärvaron då andelen friska medarbetare minskat från 48 % för 2008 till 36 % för 2009.

Nöjd Medarbetar Index (NMI)

Under hösten genomfördes en medarbetarenkät till stadens alla tillsvidareanställda. Resultatet visar för äldreförvaltningen del på ett NMI om 74, i jämförelse med stadens 62. Jämfört med motsvarande undersökning 2008 har förvaltningens NMI ökat med 6 enheter.

Diskriminering

Förvaltningen har inte haft några diskrimineringsärenden under året.

Övertalighet

Äldreförvaltningen har under året inte haft någon preciserat övertalig personal.

Jämställdhets- och mångfaldsplan

Mångfalds- och jämställdhetsplan är både en policy och en handlingsplan för hur förvaltningen ska förhålla sig till mångfald och jämställdhet. Den är ett verktyg för en gemensam, långsiktig utvecklingsprocess i förvaltningen. Den

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

ska användas och utvecklas både i den operativa verksamheten och på övergripande nivå.

Förvaltningens utgångspunkt för mångfald är att alla människor har lika värde och att varje människa ska ha möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar oavsett kön, ålder, etnicitet, religion, sexuell läggning, fysiska eller psykiska funktionshinder.

Kartläggning och analys av löneskillnader mellan män och kvinnor som utför likvärdigt arbete har genomförts under året. Kartläggningen visar att äldreförvaltningen inte har förekomst av osakliga löneskillnader. I december månad var 101 personer anställda, varav 86 kvinnor (86 %). Av chefer med budget- och personalansvar är 100 % kvinnor.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
■ Frisknärvaro (alla nämnder)	36 %	49 %	39%	2009
● Medarbetarindex (alla nämnder)	74	69	60	2009
■ Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,2 %	5 %	6,5 %	Årsredovisning 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Samtliga nämnder ska utarbeta rutiner så att ansvarig chef säkerställer att kontakt alltid tas på första sjukskrivningsdagen.	2009-03-20	2009-12-31	
☒ Utifrån stadsdelsnämndernas redovisade behov, genomföra utbildningsinsatser för äldreomsorgens personal	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:
3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.1 Budgeten ska vara i balans

Äldrenämnden uppvisar en budget i balans och redovisar ett överskott om 2,7 mnkr för år 2009. Nämnden har haft avvikelser mellan tertialrapporterna och bokslutet. Förvaltningen anser att det har funnits skäl till dessa avvikelser. Vad avser avvikelserna mellan tertialrapport 2 och bokslutet finns nedan en förklaring till detta.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	95,78 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2009
Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	95,8 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2009
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	92,97 %		+/- 1 %	2009

NÄMNDMÅL:
Budgeten ska vara i balans

● Uppfylls helt

Kommunfullmäktige fastställde en budget för äldrenämnden inför 2009 om 64,0 mnkr. I samband med verksamhetsplanen anmälde äldrenämnden budgetomslutningar motsvarande 15,7 mnkr till kommunstyrelsen. Detta avsåg Stockholms äldre- och handikappjourns försäljning av verksamhet till stadsdelsnämnder och andra kommuner.

Analys av resultaträkning – Uppföljning av driftbudget

Belopp i mnkr netto

	Budget 2009	Bokfört 2009	Avvikelse 2009
Staben	30 392	30 895	2 283
Strategi och planering	13 996	12 048	1 948
Stockholms äldre- och handikappjour	10 332	12 097	-1 765
Utveckling	5 373	5 179	193
Totalt	64 000	61 341	2 659

Överskottet om ca 2,7 mnkr hänförs i huvudsak till vakanta anställningar och att vissa projekt och uppdrag blivit försenade eller ej kommit till stånd. Underskottet för Stockholms äldre- och handikappjour hänförs till ej fakturerade intäkter för 2009 samt uppstartskostnader i samband med övertagandet av larmmottagning på en stadsdelsnämnd.

Kostnaderna för 2009 har ökat med ca 10 mnkr i jämförelse med 2008. Ökningen består i huvudsak av kostnader för kompetensutveckling av personal, e-tjänstprojekt och för Stockholms äldre- och handikappjour. På intäktssidan är ökningen ca 8 mnkr. Det beror på central finansiering för kompetensutveckling av personal och e-tjänstprojekt samt ökade intäkter från stadsdelsnämnder och andra kommuner för köpta tjänster från Stockholms äldre- och handikappjour.

Tertialrapporter 2009 Jämförelse prognoser – utfall Mnkr

Bokslut	T2	T1
+2,7	+4,3	+1,5

Differensen mellan tertialrapport 2 och bokslutet är till största delen att hänföra till ökade utvecklingskostnader för bedömnings- /kartlägningsinstrument för biståndshandläggare samt förvaltningskostnader för e-tjänsten Omsorgsdagboken.

För att bedömnings- /kartlägningsinstrumentet ska kunna användas är det tvunget att utveckla och göra vissa anpassningar i verksamhetssystemet, Paraplyet. I samband med tertialrapport 2 gjorde Tieto den bedömningen att detta inte skulle kunna göras under 2009. Under hösten har emellertid Tieto kunnat frigöra resurser och påbörjat förändringarna. Detta har medfört att äldrenämnden har fått kostnader om ca 1 mnkr, vilka ej var med i prognosen i tertialrapport 2.

Förvaltningskostnaderna för Omsorgsdagboken om ca 0,3 mnkr var inte heller planerade i tertialrapport 2 då det inte var fastställt vilken förvaltning som skulle förvalta e-tjänsten.

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203

Analys av balansräkning

Balansräkningen redovisar i sammandrag nämndens samlade tillgångar, skulder och eget kapital. Förvaltningen har i bokslutet utgått från stadsledningskontorets anvisningar, stadens regler för ekonomisk förvaltning samt stadens redovisningshandbok.

Förvaltningens ambition har varit att presentera ett så rättvisande bokslut som möjligt.

Äldrenämndens tillgångar på 13,5 mnkr består främst av kundfordringar och förutbetalda kostnader. Skulderna, på motsvarande belopp, består främst av kortfristiga leverantörsskulder och upplupna kostnader.

Övrigt

Uppföljning av intern kontrollplan 2009

Äldrenämnden fastställde i samband med verksamhetsplanen för 2009 internkontrollplan för äldreförvaltning år 2009. Stadens integrerade system för ledning och uppföljning, ILS, är utgångspunkt för styrning och uppföljning av stadsdelsnämndens verksamhet och ska säkerställa god kvalitet, god miljö och effektiv resursanvändning inom fastställd budget. Intern kontroll är ingen egen "vetenskap" utan ska integreras i verksamhetens normala arbets- och ledningsprocesser. Det måste vara tydligt för alla anställda vilka samband som finns mellan verksamhetsmål, kvalitet, ekonomi och miljö.

Flera av de områden som identifierats i nämndens risk- och väsentlighetsanalys är angelägna ur ett internkontrollperspektiv och följs upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelsen. Detta gäller bl.a. måluppfyllelse, kvalitet och ekonomi.

I internkontrollplanen för 2009 beslutades att följande rutiner/processer särskilt skulle granskas.

- Förskottskassor
- Fakturor
- Inventarieförteckningar
- Nyckelhantering
- Uppföljning av privata utförare
- Förvaltningen har genom stickprovskontroller granskat ovanstående utan anmärkning.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål har uppnåtts.

Förvaltningen arbetar enligt principen att hålla de administrativa kostnaderna

på en så låg nivå som möjligt med beaktande av de arbetsuppgifter förvaltningen har.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationens andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	56,72 %	84,6 %	tas fram 2009	2009
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	0 st	0 st	45 st	2009

Bilagor

Bokslut

Årsredovisning Nämnd

Swedenborgsgatan 20 B
Telefon 08-508 36 203